

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3299/2021. (VII. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az egyes gazdaságfejlesztési célú és munkahelyteremtő beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról, valamint egyes nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról szóló kormányrendeletek módosításáról szóló 141/2018. (VII. 27.) Korm. rendelet 6/K. §-a, 43. §-a, valamint a 2. mellékletben foglalt táblázat 49. sora alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó egyesület meghatalmazott törvényes képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte az egyes gazdaságfejlesztési célú és munkahelyteremtő beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról, valamint egyes nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról szóló kormányrendeletek módosításáról szóló 141/2018. (VII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 6/K. §-a, 43. §-a, valamint a 2. mellékletben foglalt táblázat 49. sora alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az egyes gazdaságfejlesztési célú és munkahelyteremtő beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról, valamint egyes nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról szóló kormányrendeletek módosításáról szóló 141/2018. (VII. 27.) Korm. rendelet módosításáról szóló 388/2020. (VIII. 7.) Korm. rendelettel módosított Rendeletben a Kormány nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű – szállodafejlesztésre, valamint ahhoz kapcsolódó építmények, infrastrukturális fejlesztések és kapcsolódó ingatlanfejlesztés megvalósítására irányuló – beruházással nyilvánította Balatonvilágos közigazgatási területén elhelyezkedő, meghatározott helyrajzi számú ingatlanok építési beruházásait. Ezekre a telkekre és az azokból telekalakítással kialakításra kerülő telkekre a Rendelet állapítja meg a beépítés szabályait, valamint az egyedi építési követelményeket.
- [3] Az indítványozó előadása szerint az érintett ingatlanok egy részét már korábban privatizálták, míg más részüket állami tulajdonban maradt. Az állami tulajdonban lévő területek vagyonkezelői jogát 2007-től egy gazdasági társaság gyakorolta a Magyar Állam nevében tulajdonosi jogok gyakorlását ellátó Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-vel (a továbbiakban: MNV Zrt.) kötött vagyonkezelési szerződés (a továbbiakban: Vksz.) alapján. 2013-ban pedig a gazdasági társaság Balatonvilágos Önkormányzatával (a továbbiakban: Önkormányzat) településrendezési szerződést (a továbbiakban: Trsz.) kötött.
- [4] Az indítványozó kifogásolja, hogy Vksz.-t nem módosították, és az Önkormányzat többszöri kezdeményezése, valamint az érintett gazdasági társaság támogató nyilatkozata ellenére az állami tulajdonú területek nem kerültek az Önkormányzat tulajdonába. Álláspontja szerint a Rendelet megfosztja az indítványozó tagjait attól, hogy a Vksz. és a Trsz. alapján az Önkormányzat tulajdoni várományába tartozó eddig közterületként, parti sétányként, közparkként funkcionáló területeket a mindennapok során használják, ami sérti az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogot. Érvelése szerint a Rendelet az érintett területeken megtiltja a közutak kialakítását, valamint az Önkormányzat tulajdoni várományaként kezelt területek közterületként történő nyilvántartását is, amivel lényegében az önkormányzati tulajdon tartalma kiürül, ugyanis hiába szerezne meg később az Önkormányzat az ingatlanok tulajdonjogát, azt közterületként nem kezelhetné.
- [5] Az indítványozó szerint a közösséget megillető használati jog megszüntetése nem csupán a tulajdonhoz való jogot sérti, hanem ellentétes az Alaptörvény 38. cikkében foglalt, a nemzeti vagyon kezelésére és védelmére

- vonatkozó követelményekkel is. Szintén e körben hivatkozik a móló nyilvánosság számára megnyitott területként való használhatóságának jövőbeni akadályaira.
- [6] A Rendelet által biztosított különleges és egyedülálló építési szabályok álláspontja szerint sértik az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésében biztosított tisztességes gazdasági verseny feltételeit, mivel a Rendelet a minden más vállalkozás számára kötelező Helyi Építési Szabályzat (a továbbiakban: HÉSZ) rendelkezéseit felülírja.
- [7] Az indítvány hivatkozik arra is, hogy a Rendelet elvonja az Önkormányzat Alaptörvény 32. cikkében biztosított rendeletalkotási jogát. Álláspontja szerint ugyanis a Rendelet felmenti a beruházót a korábbi (és minden jövőbeli) közösségi kötelezettségvállalása alól, és azt is eredményezi, hogy az Önkormányzat semmilyen módon nem tud már a jövőben ilyen megállapodást létrehozni.
- [8] Az indítványozó szerint a beépíthetőségi mértékek emelése nem csupán tisztességtelen gazdasági előnyt nyújt a beruházó számára, hanem a zöld területek mértékének a jelentős csökkenését is eredményezi, amely sérti az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdésében biztosított egészséges környezethez való jogot. Az eddig a köz számára is használható sétányok hosszának csökkentése, a Balatonhoz való hozzáférés ellehetetlenítése, a rekreációt biztosító strandterületek beépítése az egészséges környezethez való jog sérelmét eredményezik.
- [9] Az indítványozó hivatkozott továbbá az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére is, mivel megítélése szerint a jogalkotó visszaélt a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény alapján kapott felhatalmazással és alaptörvényt sértő módon készítette el a Rendelet alkotmányjogi panasszal támadott szabályait.
- [10] Az indítványozó szerint a Rendelet ellentétes továbbá a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: Trtv.) 62. § (6) bekezdésével, 71. § (1), (3) és (6) bekezdéseivel, 74. § (3) bekezdésével, valamint a 75. § (6) bekezdésével, továbbá az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) és a HÉSZ egyes rendelkezéseivel is.
- [11] A Miniszterelnökséget vezető miniszter *amicus curiae* beadványt terjesztett az Alkotmánybíróság elé, amelyben kifejtette az indítvánnyal kapcsolatos álláspontját.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az ügyben tanácsban járt el.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan nap elteltével alkotmánybírói eljárás megindításának nincs helye. A Rendelet indítvánnyal támadott rendelkezései 2020. augusztus 8-án léptek hatályba, ezért az indítványozó 2021. január 29-én előterjesztett alkotmányjogi panaszja határidőben benyújtottnak minősül.
- [14] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a Rendeletnek a Trtv., az OTÉK és HÉSZ egyes rendelkezéseibe ütközése kapcsán nem jelölte meg az Alaptörvény megsértett rendelkezését, nem hivatkozik Alaptörvényben biztosított jog sérelmére, és indokolást sem tartalmaz arra nézve, hogy az Rendelet miért ellentétes az Alaptörvénnyel, ezért az indítvány e körben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b), d) és e) pontjai szerinti követelményeknek.
- [16] Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mérlegeléssel állapítja meg, hogy az indítványozó teljesítette-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, így különösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti feltételeket.
- [17] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján akkor terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [18] Megállapítható, hogy a Rendelet támadott rendelkezései vonatkozásában a közvetlen alkalmazás Abtv. 26. § (2) bekezdésében írt feltételei fennállnak. A támadott rendelkezések ugyanis a beruházások tekintetében minden más állami aktus közbejötté nélkül érvényesülnek, az indítványozó által állított jogsérelmet maguk a támadott

- építési előírások okozzák, tehát azok az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasszal támadhatók {vö. 33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [14]; 3103/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [10]}.
- [19] A kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, mert az indítványozó alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*tól. A személyes érintettség az indítványozó saját alapjogában való sérelmét jelenti, ám az indítványozó nem csak akkor személyesen érintett, ha ő a norma címzettje. Ha a norma címzettje harmadik személy, a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát; végül az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia. Azt, hogy az indítványozó aktuális sérelme fennáll-e, csak a konkrét esetben lehet eldönteni {vö. 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság az egyesület mint jogi személy esetében az egyedi érintettséget a szervezeti sajátosságokra figyelemmel is vizsgálja. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az egyesület a tagjai és más személyek nevében nem járhat el; az egyesület tagjai önállóan, saját nevükben nyújthatnak be Alaptörvényben biztosított jogaik sérelmére hivatkozással alkotmányjogi panaszt. Az egyesület érintettségét csak akkor lehet megállapítani, ha a támadott jogszabályi rendelkezések közvetlenül az egyesület tevékenységével összefüggő jogaira vonatkoznak {3238/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3027/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [19]; 3079/2015. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [21] Az indítványozó tevékenysége – csatolt alapszabálya szerint – a Balatonvilágos területén ingatlannal rendelkező és ingatlannal nem rendelkező üdülő személyek érdekképviselője (állampolgárságtól függetlenül) minden olyan kérdésben, amely a Balaton-part használatát, az üdülőtételek fejlesztését, sorsának alakítását, illetve kivételes környezeti adottságainak és körülményeinek javítását célozza. A Rendelet indítvánnyal érintett rendelkezései Balatonvilágos közigazgatási területén elhelyezkedő ingatlanoknak a Balaton part használatát is érintő építési beruházásaira vonatkoznak, ezért megállapítható, hogy az indítványozó érdekképviselői tevékenysége és a norma között szoros kapcsolat áll fenn.
- [22] Az indítvány az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog sérelmét az Önkormányzat tulajdoni várományával hozza összefüggésbe, amelyet a Vksz. és a Trsz. alapján tart fennállónak elsősorban azért, mert a Rendelettel érintett ingatlanok a gazdasági társaság támogató nyilatkozata, és az Önkormányzat ezirányú kezdeményezései ellenére nem kerültek az Önkormányzat tulajdonába, és az érintett, már magántulajdonban levő ingatlanokat a jövőben közterületként nem lehet használni. Az indítványozó ugyanakkor nem hivatkozik arra, hogy a Rendelettel érintett ingatlanok vonatkozásában maga tulajdonnal rendelkezne, sem arra, hogy azokon tulajdoni jellegű használati jogosultsága állna fenn. Az, hogy az érintett ingatlanokat az indítványozó tagjai korábban közterületként használhatták, önmagában az indítványozó részéről nem alapoz meg a tulajdonjogból levezethető alapjogi igényt, továbbá az indítványozó az Önkormányzat nevében sem jogosult alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Az indítványozó személyes és közvetlen érintettsége e tekintetben tehát nem állapítható meg.
- [23] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az olyan alaptörvényi rendelkezés, amelynek címzettje nem az indítványozó, számára jogot nem biztosít, nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, ezért arra alkotmányjogi panasz sem alapítható. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény tisztességes gazdasági versenyre vonatkozó M) cikk (2) bekezdése {33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [20]; 3265/2017. (X. 19.) AB határozat, Indokolás [29]; 3387/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [15]}, az alapvető jogok korlátozhatóságára vonatkozó I. cikk (3) bekezdése {3160/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [20]; 3005/2017. (II. 1.) AB végzés, Indokolás [27]; 3228/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [13]}, a nemzeti vagyoni 38. cikke {3108/2017. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [8]} tekintetében korábban megállapította, hogy azok olyan rendelkezések, amelyekből Alaptörvényben biztosított jog nem vezethető le. Szintén nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak az indítványozó tekintetében az Alaptörvény 32. cikke szerinti, az önkormányzatot megillető rendeletalkotási jog.
- [24] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott panaszok esetében a befogadhatóság tartalmi feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [25] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdésében biztosított egészséges környezethez való jog sérelmére is, amelyet arra alapoz, hogy az érintett magántulajdonban álló

ingatlanok beépíthetőségi mértékének emelése ezen ingatlanok zöld területe mértékének csökkenését eredményezi, másrészt e körben is azt kifogásolja, hogy az ezen ingatlanokkal érintett területek nem lesznek közterületként bárki számára hozzáférhetőek.

- [26] Az Alkotmánybíróság az egészséges környezethez való jog állított sérelme kapcsán emlékeztet arra, hogy eddigi gyakorlata {3068/2013. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46], valamint 3374/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [12]} értelmében a környezethez való jog nem sorolható a klasszikus, védelmi jellegű alapjogok közé: „elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala túlnyomó és meghatározó. A környezethez való jog az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelességei teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére, beleértve a környezet elért védelme korlátozhatóságának feltételeit is.” Az Alkotmánybíróság szerint az egészséges környezethez való jog ugyan „nem alanyi alapjog, de nem is pusztán alkotmányos feladat (államcél), hanem az élethez való jog objektív, intézményvédelmi oldalának része, amely az emberi élet természeti alapjainak fenntartására vonatkozó állami kötelességet külön alkotmányos jogként nevesíti” {48/1998. (XI. 23.) AB határozat, ABH 1998, 333, 343, idézi a 16/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [85], megerősítve: 17/2018. (X. 10.) AB határozat Indokolás [83]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatának a részét képezi az a tartalmi követelmény, hogy a környezetvédelem egyszer már elért védelmi színvonal ne csökkenjen, amit az ún. *non-derogation* elv juttat kifejezésre. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvényre visszavezethető *non-derogation* elve csak azt a visszalépést tiltja, amelyből a természet vagy a környezet orvosolhatatlan károsodása következhet {17/2018. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [90]–[91]}.
- [28] Jelen ügyben az indítványozó által hivatkozott indokok azonban nem elégségesek ahhoz, hogy a közvetlen és tartalmi elbírálást lehetővé tevő alkotmányos kapcsolat a támadott rendeleti szabályozás és az egészséges környezethez való alapjog alkotmányos védelmi köre között megállapítható legyen, azok nem vetnek fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely az indítvány érdemi vizsgálatát indokoltá tennék.
- [29] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. június 22.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [30] Egyetértek a végzés rendelkező részével, ugyanakkor lényegesnek tartom az alábbiak kiemelését.
- [31] 1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése óta következetesen érvényesíti az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panasz kivételes jellegét. A kivételes jelleg a panasz ezen fajtájára vonatkozó törvényi feltételek megszorító értelmezését eredményezte eddig a testület gyakorlatában {3003/2018. (I. 10.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló törvényi feltételek megszorító értelmezése következtében az ilyen alkotmányjogi panaszok jelentős részét érdemi vizsgálat nélkül visszautasította [például: 3264/2012. (X. 4.) AB végzés, 3053/2013. (II. 28.) AB végzés, 3071/2013. (III. 14.) AB

- végzés, 3160/2014. (V. 23.) AB végzés, 3233/2014. (IX. 22.) AB végzés, 3084/2015. (V. 8.) AB végzés, 3021/2016. (II. 2.) AB végzés, 3268/2017. (X. 19.) AB végzés, 3283/2017. (XI. 2.) AB végzés, 3003/2018. (I. 10.) AB végzés].
- [32] Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozta: töretlen gyakorlata szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló „kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, hiszen az indítványozó alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*tól” {Indokolás [19], továbbá például: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]; lásd még: 3105/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]; 3033/2014. (III. 3.) AB végzés, Indokolás [19]; 3245/2014. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [33] Véleményem szerint az Alkotmánybíróság fenti gyakorlatára figyelemmel a jelen ügyben is kiemelt jelentősége van az érintettség vizsgálatának. Ennek körében egyetértek az Alaptörvény XIII. cikkével összefüggésben tett megállapításokkal. Ugyanakkor úgy gondolom, hogy az Alaptörvény XXI. cikke vonatkozásában indokolt az alábbiak kiemelése, amelyek az indítványozó közvetlen, aktuális és személyes érintettségét megalapozták.
- [34] 2. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a közvetlenség azt a követelményt foglalja magában, hogy az indítványban állított (alapjogi) jogsérelemnek jogalkalmazói (bírói) döntés nélkül – közvetlenül – kell fennállnia {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]}. Az olyan jogszabályok esetén ezért, amelyek közvetlenül nem hatályosulnak, vagyis nem a hatálybalépésükkel (*ex lege*), hanem valamely jogalkalmazói aktus folytán válnak ki ténylegesen joghatást (keletkeztetnek, módosítanak vagy szüntetnek meg jogot, illetve kötelezettséget), az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszt eddig jellemzően nem lehetett igénybe venni {3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [10]; 3246/2014. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [35] Az érintettség megállapításához szükséges az is, hogy a jogsérelem bekövetkezzék, az „aktuális” legyen. Az aktuális érintettség ezért azt jelenti, hogy az indítványozó sérelmének fenn kell állnia {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [31]; 3123/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [12]; 3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [36] Az érintettség megállapításának további feltétele, hogy a jogsérelemnek személyesnek kell lennie. Ez a feltétel azt a követelményt foglalja magában, hogy az érintett saját alapjogában való sérelmére hivatkozhat, ugyanakkor ez nem jelenti, hogy e feltétel kizárólag akkor állapítható meg, ha a támadott normának az indítványozó a címzettje. Ha a norma címzettje harmadik személy, a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn {3110/2013. (VI. 14.) AB határozat, Indokolás [28]}. Ezzel összefüggésben fontosnak tartom megjegyezni azt is, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panasznak is a szubjektív jogvédelem az elsődleges funkciója, még ha egy sikeres indítványnak objektív jogvédelmi hatása is van. Erre is tekintettel az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy nem természetes személyek esetében az egyedi érintettséget a szervezeti sajátosságokra figyelemmel vizsgálja. Az érintettséget a tagok, illetve más személyek érdekében való fellépés önmagában nem alapozhatja meg {3091/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]; 3092/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]; 3027/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [37] 3. Az érintettség megállapításának fentiekben bemutatott szempontrendszerét az adott ügyben az Alaptörvény XXI. cikkével összefüggésben kellett vizsgálni.
- [38] Az Alaptörvény XXI. cikkével kapcsolatban fontosnak tartom annak kiemelését: az Alkotmánybíróság több határozatában utalt rá, hogy az egészséges környezethez való jog eltérő szemléletű jogvédelmet igényel, mint más alapjogok. Ennek oka, hogy a természet és a környezet védelmének elmulasztása visszafordíthatatlan folyamatokat indíthat meg {3223/2017. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [27]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata ezért következetes abban a kérdésben, hogy „az állam nem élvez szabadságot abban, hogy a környezet állapotát romlani engedje, vagy a romlás kockázatát megengedje”. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta azt is, hogy „a környezethez való jog védelmének eszközei között a megelőzésnek elsőbbsége van, hiszen a visszafordíthatatlan károk utólagos szankcionálása nem tudja helyreállítani az eredeti állapotot. A környezethez való jog érvényesítése alkotmányosan megköveteli azt, hogy az állam – amíg jogi védelem egyáltalán szükséges – az elért védelmi szinttől csakis olyan feltételekkel léphessen vissza, amikor alanyi alapjog korlátozásának is helye lenne. A környezethez való jog érvényesítése a védelem elért szintjének fenntartásán belül azt is megkívánja, hogy az állam a preventív védelmi szabályoktól ne lépjen vissza a szankciókkal biztosított védelem felé.” {16/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [109]}

- [39] Az egészséges környezethez való jog más alapjogoktól eltérő jellegét tehát alapvetően a védelem sajátos tárgya határozza meg: az élet természeti alapjainak véges volta és a természeti károk jelentős részének visszafordíthatatlansága, s végül az a tény, hogy mindezek az emberi élet fennmaradásának feltételei. A környezethez való jog az emberi élethez való jog érvényesülésének fizikai feltételeit biztosítja. Mindez a környezethez való jog jogalkotással való védelmének különös, más jogokéhoz képest fokozottan szigorú voltát követeli meg {28/1994. (V. 20.) AB határozat, ABH 1994, 134, 140–141}.
- [40] 4. A fentiek alapján úgy gondolom, hogy az indítványozó közvetlen, aktuális és személyes érintettsége a jelen ügyben az egészséges környezethez való jog speciális védelmi jellege miatt volt megállapítható.

Budapest, 2021. június 22.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/216/2021.

• • •